

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

Fakulteten för landskapsarkitektur,
trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Stadsodlingsnätverk som stöd för nyanlända

- Fallstudie av Odlingsnätverket Seved i Malmö

Urban farming network as support for new arrivals in Sweden

- Case Study of Odlingsnätverket Seved in Malmö

Karin Hjalmarsson

Bild: Odlingsnätverket Seved.

Kandidatexamensarbete i Landskapsarkitektur (EX0649), 15hp, vt-2016, SLU Alnarp
Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap
Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Stadsodlingsnätverk som stöd för nyanlända - Fallstudie av Odlingsnätverket Seved i Malmö

Urban farming network as support for new arrivals in Sweden

- Case Study of Odlingsnätverket Seved in Malmö

Karin Hjalmarsson

Huvudhandledare: Anna Levinsson, Sveriges Lantbruksuniversitet, Landskapsarkitektur, planering och förvaltning.

Btr handledare: Anna-María Pálsdóttir, Sveriges Lantbruksuniversitet, Arbetsvetenskap, ekonomi och miljöpsykologi.

Examinator: Karl Lövrje, Sveriges Lantbruksuniversitet, Landskapsarkitektur, planering och förvaltning.

Omfattning: 15 hp

Nivå och fördjupning: G2E

Kurstitel: Kandidatexamensarbete i Landskapsarkitektur

Kurskod: EX0649

Ämne: Landskapsarkitektur

Program/utbildning: Landskapsarkitekturprogrammet, SLU Alnarp

Utgivningsort: Alnarp

Utgivningsår: 2016

Omslagsbild: Tillhör Odlingsnätverket Seved

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: *Stadsodling, odlingsnätverk, integration, stöd, gemenskap, tillhörighet.*

SLU, Sveriges lantbruksuniversitet

Fakulteten för landskapsarkitektur, trädgårds- och växtproduktionsvetenskap

Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning

Sammandrag

Denna uppsats belyser och undersöker hur nyanlända personer i Malmö och Sverige skulle kunna ha stöd av att gå med i ett odlingsnätverk med fokus på deras integrationsprocess.

Stadsodling har visat sig vara effektivt inom många områden såsom skolträdgårdar i undervisning och terapeutiskt verktyg vid behandling av stressrelaterade sjukdomar och psykisk ohälsa. Det har bidragit till en ökad livskvalitet och förbättrad funktion i vardagen. Skulle stadsodling kunna gynna även nyanlända personer i Sverige? Kan det ge stöd till integration som även är hälsofrämjande?

Syftet är att visa hur Odlingsnätverket Seved i Malmös koordinatörer och odlingsdeltagare själva ser på olika aspekter av stöd till integration och visa hur odlingsnätverket kan bistå med detta. Syftet är även att undersöka och uppmärksamma några av de effekter stadsodling kan ge nyanlända för att kunna hjälpa dem till en ljusare framtid genom ett varmt välkomnande i Sverige.

Utifrån deltagande observationer och intervjuer med stadsodlingskoordinator samt nysvenska odlingsdeltagare har denna fallstudie av Odlingsnätverket Seved i Malmö visat att stadsodlingsnätverk som detta kan vara ett stöd för nyanlända i deras integrationsprocess. De stöd som definierats och analyserats är: *Förståelse, Respekt och relationsskapande, Gemenskap och tillhörighet, Tillit och förtroende, Språkanvändning och odlingskunskap* samt *utveckling av nätverket*.

Nyckelord: *Stadsodling, odlingsnätverk, integration, stöd, gemenskap, tillhörighet.*

Abstract

This paper highlights and explores how new arrivals in Malmö and Sweden could have support of joining an urban farming network focusing on their integration process.

Urban farming has been shown to be effective in many areas such as school gardens in teaching and therapeutic tool in the treatment of stress-related diseases and mental illness. This has contributed to an increased quality of life and improved function in daily life. Could urban farming also benefit new arrivals in Sweden? Can it provide support for the integration that is also health benefiting?

The aim is to show how the coordinators of Odlingsnätverket Seved in Malmö and cultivation participants themselves are looking at different aspects of support for integration and to show how the urban farming network can help. The aim is also to investigate and highlight all of the impacts urban farming can bring these people in order to help them to a brighter future through a warm welcome in Sweden.

Based on participant observation and interviews with urban farming coordinator and new Swedish urban farming participants, this case study of Growing Network Seved in Malmö show that urban farming network like this can be a support for new arrivals in Sweden in their integration process. The support that has been defined and analyzed is: *Understanding, Respect and relationship-building, Solidarity and belonging, Trust and confidence, Use of language and farming knowledge and Development of the network.*

Keywords: *Urban agriculture, farming network, integration, support, solidarity, belonging.*

Förord

Detta kandidatarbete motsvarar 15 högskolepoäng och har genomförts i kursen *Kandidatexamensarbete i landskapsarkitektur* på SLU Alnarp. Arbetet handlar om hur stadsodlingsnätverk kan vara stöd för nyanlända människor i Sverige med fokus på deras integrationsprocess. Jag vill tacka mina handledare Anna Levinsson och Anna María Pálsdóttir för litteraturtips och kommentarer. Jag vill även tacka Odlingsnätverket Seveds stadsodlingskoordinator Maria Persson för intervju och information samt Odlingsnätverket Seved för det arbete de utför för en social och ekologisk hållbar stadsutveckling. Sist men inte minst vill jag tacka min familj och mina vänner för stöttning längs vägen.

*Malmö, 2016-05-24
Karin Hjalmarsson*

Innehållsförteckning

	Sid.
Sammandrag	3
Abstract	4
Förord	5
1. INLEDNING	
1.1. Mål och Syfte	8
1.2. Material och Metod	9
1.2.1. Översiktskarta – Enskifteshagen	9
1.2.2. Kvalitativ studie	9
1.2.3. Semistrukturerad intervju	10
1.2.4. Deltagande observation	10
1.2.5. Riktat öppna intervjuer	11
1.2.6. Analysmetod	11
1.2.7. Tillvägagångssätt	12
1.2.8. Avgränsningar	12
1.2.9. Reflektioner kring metod	12
2. BAKGRUND	
2.1. Varför stadsodling?	14
2.2. Odlingsnätverket Seved	15
2.3. Integration och integrationsprojekt	16
2.4. Malmökommissionen	16
2.5. Etableringsreformen	17
3. RESULTAT och DISKUSSION	
3.1. Fallstudie av Odlingsnätverket Seved i Malmö – Enskifteshagen	18
3.1.1. Odlingsplatsernas betydelse	18
3.1.2. Odlingsnätverket idag	19
3.1.3. Integration och social hållbarhet	19
3.1.4. Möten	22
3.1.5. Stöd för nyanlända	23
3.1.6. Utveckling av odlingsnätverket	24
3.2. Slutsatser	26
4. AVSLUTANDE DISKUSSION och REFLEKTION	
4.1. Metoddiskussion	27
4.2. Källkritik	28
4.3. Framtida aspekter	28

5. REFERENSER

- 5.1. Tryckta källor 29
- 5.2. Elektroniska källor 29

Bilaga

- Intervjuformulär semistrukturerad intervju 30

Inledning

Stadsodling har visat sig vara effektivt inom många områden såsom skolträdgårdar i undervisning och terapeutiskt verktyg vid behandling av stressrelaterade sjukdomar och psykisk ohälsa. Det har bidragit till en ökad livskvalitet och förbättrad funktion i vardagen. (pers. kom. Pálsdóttir, A-M, 2016-03-09) Skulle stadsodling kunna gynna även nyanlända personer i Sverige? Kan det ge stöd till integration som även är hälsofrämjande? Stöd i en integrationsprocess skulle exempelvis kunna tänkas bidra till en ökad känsla av gemenskap i det nya landet och ge möjlighet till att knyta sociala kontakter och möten kulturer emellan. Det skulle även kunna tänkas ge en möjlighet till användning och utveckling av det svenska språket. Så varför satsas det ej mer på stadsodling som integrationsprojekt?

Jag anser att det både finns anledning att vidare granska effekterna av stadsodling som en lösning på sociala och ekologiska hållbarhetsfrågor, samt forska vidare på ämnet med inriktning mot hälsofrämjande effekter och stöd till integration. Det är inte otänkbart att stadsodling skulle kunna fungera väl som en form av integrationsarbeten för målgruppen nyanlända i Malmö och Sverige. De skulle kunna ha hjälp och nytta av att gå med i ett stadsodlingsnätverk av både hälsofrämjande aspekter och stöd till integration.

Anna-Maria Pálsdóttir skriver i artikeln ”Stadsodling som terapeutiskt verktyg” (2012) att

”Många deltagare uttrycker hur odlandet kan ha symbolisk relation till deras eget liv ss. att deras rötter också behöver plats att växa och breda ut sig, att både växterna och de själva behöver rätt näring för att trivas och de börjar känna efter vad de själva behöver för att trivas och frodas.”

Det här skulle även kunna kopplas till nyanlända stadsodlare och är en viktig del att ta hänsyn till vid diskussion om integration då det utgår från stadsodlaren, och i det här fallet den nyanländes, perspektiv.

Mål och syfte

Denna uppsats syftar till att ta reda på huruvida stadsodling kan vara ett stöd för nyanlända personer i Malmö i deras integrationsprocess. Frågeställning:

Kan stadsodling vara ett stöd för nyanlända i deras integrationsprocess?

- En fallstudie av Odlingsnätverket Seved i Malmö

Målet var att ta studera hur stadsodlingsnätverket på olika sätt fungerar som ett stöd för nyanlända personer i Malmö i deras integrationsprocess. Syftet var att visa hur koordinatörerna och odlingsdeltagarna själva ser på olika aspekter som stöd till integration och visa hur odlingsnätverket kunde eventuellt bistå med detta. Syftet var även att undersöka och uppmärksamma de effekter stadsodling kan ge nyanlända för att hjälpa dessa till en ljusare framtid genom ett varmt välkomnande i Sverige. Ett stöd till bättre hälsa och integration skulle generera en samhällelig effekt av välmående invånare i Malmö. Jag ville även visa hur stadsodlingsnätverk skulle kunna fungera som stöd för nyanlända i Malmö som underlag vid kommunala insatser och framtida forskning på området.

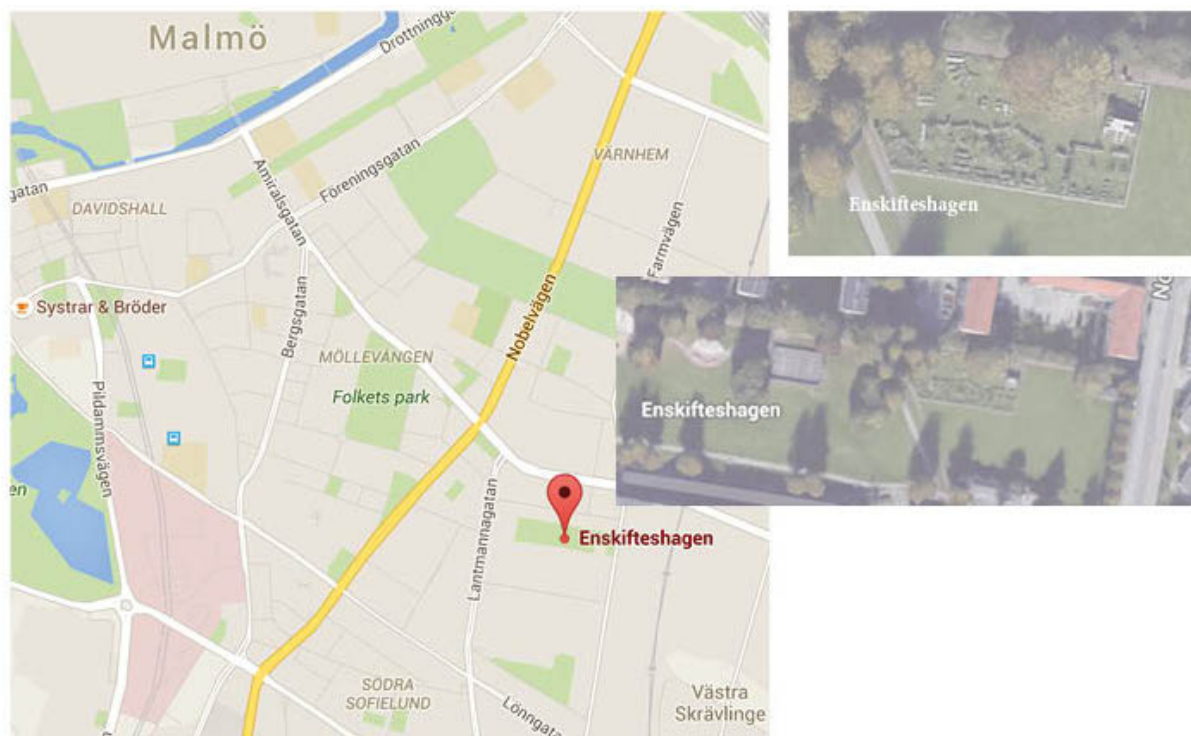

Material och metod

Fallstudie av Odlingsnätverket Seved i Malmö – Enskifteshagen

Det här är en fallstudie av Odlingsnätverket Seved i Malmö med riktat öppna intervjuer med odlingsdeltagare, deltagande observation på plats i Enskifteshagen och en semistrukturerad intervju med stadsodlingskoordinator för odlingsnätverket.

Översigtskarta – Enskifteshagen i Malmö

I Odlingsnätverket Seved finns för närvarande två stycken nysvenska personer som varit med i nätverket i ett år. Fokus har legat på dessa personer under observationer och intervjuer av odlingsdeltagare för att få reda på deras upplevelser av odlingsnätverket. Observationerna har även inkluderat andra deltagare med fokus på hur de interagerar med varandra. Detta för att ta reda på om stadsodling kan stärka banden mellan olika grupper i samhället, även kallat ”bridging” enligt den amerikanske stadsvetaren Putnams termer (Delshammar, 2012). Det kan till exempel handla om möten kulturer emellan, språkanvändning och möjligheter att knyta sociala kontakter.

Förutom interaktion med människor från olika grupper i det nya samhället, finns det andra mer hälsofrämjande effekter som stadsodling kan tänkas bidra med för personer som kommer nya till Sverige. Exempel på detta kan vara rekreation, känsla av gemenskap och samhörighet, utbyte av odlingskunskaper och livserfarenheter. Dessa aspekter har behandlats mer i de kvalitativa intervjuerna.

Kvalitativ studie

Det här är en kvalitativ studie vars resultat bygger på kvalitativt insamlade data i form av riktat öppna intervjuer, en semistrukturerad intervju och flertalet platsspecifika fältobservationer. Inom en kvalitativ forskningsstrategi används ofta en *kunskapsteoretisk* ståndpunkt vilket innebär att tyngden ligger på förståelsen av den sociala verklighet som deltagarna i en viss miljö tolkar den (Bryman, 2011). Det är utgångspunkten i både de deltagande fältobservationerna och de riktat

öppna intervjuerna med de nysvenska odlarna.

Alan Bryman skriver i *Samhällsvetenskapliga metoder* (2011) i kapitlet om kvalitativ forskning att vissa författare, såsom Guba & Lincoln (1996), menar att kvalitativa studier bör använda sig av två begrepp för bedömning av kvalitativa undersökningar nämligen *tillförlitlighet* och *äkthet* där en punkt inom tillförlitligheten är den *interna validiteten* (Bryman, 2011). Denna punkt har hjälpt till att hitta tillförlitlighet i undersökningen samt använts i analyserna av resultatet och i metoddiskussion.

Semistrukturerad intervju

Olika intervjuformer beskriver olika sammanhang och ger olika resultat och slutsatser. Under strukturerade och semistrukturerade intervjuer utgår intervjuaren från att fenomenet som undersöks är mer känt och avgränsar sammanhanget. Frågorna har redan innan formulerats för att få fram den intervjuade personens uppfattning och upplevelser av detta fenomen. (Lantz, 1993)

Vid intervju av stadsodlingskoordinator Maria Persson användes en semistrukturerad intervjuform. Ett intervjuformulär användes för att få fram en bild om hur nätverket fungerade och för att komma vidare i undersökningen. Rum för följdfrågor lämnades i de delar av intervjun som berörde koordinators egna upplevelser och därmed undersökningens frågeställning mer. En kombination av olika typer av frågor användes. Frågor om nätverkets uppbyggnad och hur arbetet går till varvades med mer subjektiva frågor som byggde på hennes personliga observationer och tankar kring nätverket. Alltså huruvida stadsodlingen och nätverket kan vara ett stöd för de som kommer nya till Sverige och hur detta stöd i så fall skulle kunna tänkas att se ut.

Jag valde att intervjua koordinatör för odlingsnätverket eftersom hon har både överblick och kunskap om arbetet med Odlingsnätverket Seved. Hennes dagliga upplevelser av arbete med stadsodling och odlingsnätverket ger en god inblick för att kunna undersöka och beskriva hur nyanlända skulle kunna ha stöd av att gå med i ett stadsodlingsnätverk med fokus på aspekter inom integration.

Deltagande observation

En annan strategi inom kvalitativ forskning är att använda sig av en *ontologisk* ståndpunkt som innebär att resultatet av ett samspel individer emellan är deras sociala egenskaper snarare än tanken om att företeelser som finns ”utanför” dessa individer är åtskilda dem som skapar dem (Bryman, 2011). Det är alltså något som skapas i samspelet individerna emellan och inuti individerna snarare än utanför. Utifrån Tim Delshammars (2012) mening om att stadsodlingens faktiska effekter bör granskas så har observationerna av odlingsnätverket Seveds odlingsträffar tagit plats och analyserats utifrån förutsättningar för dessa samspel

Att göra en deltagande observation innefattar även att följa de studerade personernas sociala liv på platsen under en längre tid och/eller ha ett långvarigt engagemang. För att göra detta krävs tillträde till den sociala miljö som hör till den formulerade frågeställningen. I vissa fall kan detta leda till att en hemlig eller dold roll som forskare antas för att få tillträde till platsen och för att inte behöva förklara varför en tränger sig på och gör personer till undersökningspersoner (Bryman, 2011). I denna fallstudie antogs detta till en början då jag gick med i odlingsnätverket som odlare, för att på ett objektivt sätt kunna observera platsen och odlingsnätverket. Vid ett av observationstillfällena, då även de halvöppna intervjuerna med de nysvenska personerna ägde rum, avslöjades vad undersökningen handlade om. De gav innan och efter intervjuerna sitt godkännande till att ställa upp och vara med i undersökningen.

Under en första deltagande observation i Enskifteshagen i Malmö studerades främst vilka människor som deltog. Det har betydelse vid studier som denna där mötet står i fokus då en stadsodling bestående av enbart nysvenska personer kanske inte hade visat sig kunna erbjuda samma stöd i integrationsprocessen som en blandad grupp människor med olika bakgrund.

Riktat öppna intervjuer

De mer öppna intervjuformerna beskriver sammanhang som de intervjuade själva anser vara betydelsefulla för det fenomen som studeras. I den helt öppna och i den riktat öppna intervjun ges den tillfrågade själv utrymme att beskriva sin uppfattning. I den riktat öppna intervjun söks kunskaper om sammanhanget och fenomenets kvaliteter som intervjuaren själv har definierat. (Lantz, 1993)

Vid intervju med de nysvenska odlingsdeltagarna användes en riktat öppen intervjuform för att få ta del av odlingsdeltagarnas mer känslomässiga upplevelser på plats och eftersom kunskap söktes om kvaliteter som definierats som relevanta. Till exempel hur deras upplevelser av att vara med i odlingsnätverket var, varför de var med, om och i så fall hur de haft stöd av odlingsnätverket.

Under en av de deltagande observationstillfällena blev jag ihopparad med en utav de nysvenska odlarna, för arbete med de gemensamma odlingsytorna. Vi kunde förstå varandra tillräckligt bra för att prata allmänt om vår historia och våra bakgrunder. Det kom fler med i gruppen och vi pratade alla om hur vi skulle lägga upp arbetet och om olika odlingsmetoder. Den andra nysvenska odlingsdeltagaren har varit med i odlingsnätverket i ett år och bott i Sverige i två år. Jag valde att intervju de två nysvenska odlingsdeltagarna då de har erfarenhet av att vara nyanlända i Sverige och gå med i ett stadsodlingsnätverk. Deras personliga upplevelser är av vikt för undersökningens tillförlitlighet.

Analysmetod

Resultatet av undersökningen har analyserats med kvalitativ analysmetod. I boken *Handbok för kvalitativ analys* beskrivs det som den process i vilken forskaren hela tiden undersöker och lägger sitt material till rätta för att slutligen komma fram till ett resultat (Fejes & Thornberg, 2015). Det har i detta fall inneburit ett arrangerade och ständigt analyserande av intervjutranskriptioner och observationsanteckningar. Andreas Fejes och Robert Thornberg (2015) beskriver hur utmaningen i en kvalitativ analys är att identifiera mönster som är betydelsefulla för undersökningen samt att ur en mängd data skapa mening (Fejes & Thornberg, 2015). Det är den process som fått ta längst tid då det är ett viktigt led i förståelsen av fallstudien och för att dra de slutsatser som krävs för att besvara frågeställningen.

Vid analys av resultatet har jag utgått från Interpretativ fenomenologisk analysmetod, vilket är en metod där ett tolkningsarbete av individuella och delade erfarenheter i ett sammanhang sker. Interpretativ fenomenologisk analys förkortas IPA (Interpretative Phenomenological Analysis) och används för att förstå människors tolkning och förståelse av, för dem meningsfulla, sammanhang. Det är en metod som används inom kvalitativ forskning för att få en insikt om och kunna tolka enskilda personers upplevelser av ett sammanhang. Syftet är att undersöka upplevelserna med ett ”inifrån-perspektiv” så långt det går. IPA bygger på den filosofiska teorin *fenomenologi*, vars särskilda intresse är kärnan av upplevelsen av att vara människa. Den fenomenologiska forskningsmetoden syftar till att beskriva ett fenomen samt identifiera människors upplevelse och erfarenheter av det. (Fejes & Thornberg, 2015)

IPA-metoden lämpar sig att användas då en fördjupad kunskap eller insikt vill nås om hur individer som står inför speciella situationer upplever dessa. Denna metod har visat sig vara användbar vid

processer eller skeenden som är mer komplexa i en människas liv, som att fly från sitt land. I detta fall handlar fenomenet om att komma ny till ett land och den integrationsprocess som då startar. Jag valde att utgå ifrån denna metod vid bearbetning och analys av resultatet för att kunna komma fram till slutsatserna. Det var till stor nytta för att se hur upplevelserna av de olika intervjupersonerna och mina egna observationer tangerade på vissa punkter. Vid analys av intervjuer har, enligt IPA-metoden, främst en *identifikation av tema* utförts, vilket har fångat upp den mest väsentliga informationen för vidare kategorisering och analys av resultatet. (Fejes & Thornberg, 2015)

Tillvägagångssätt

Inledningsvis gjordes en litteraturstudie som presenteras i avsnittet *Bakgrund* för att få en överblick över ämnesområdet. Därefter kontaktades stadsodlingskoordinator Maria och den semistrukturerade intervjun genomfördes. Under samma tidsperiod ägde de deltagande observationerna rum och i samband med dem genomfördes sedan de riktat öppna intervjuerna med de två nysvenska odlarna. För att redovisa resultatet sammanställdes sedan analyserna och presenterades under de teman som enligt IPA-metoden hade uppmärksamats. Analyserna utgick från de aspekter som uppkommit under intervjuer och observationsanteckningar utifrån olika personers upplevelser. Dessa aspekter är kursiverade i avsnittet ”Resultat och Diskussion”.

Avgränsningar

Frågeställning: *Kan stadsodling vara ett stöd för nyanlända i Malmö i deras integrationsprocess?*

En viktig del att ta hänsyn till när en börjar prata om integration är att utgå från stadsodlarens, och i det här fallet den nyanländes, perspektiv. Jag anser att det är ett rimligare perspektiv att utgå ifrån, än bilden om att nyanlända bör integreras endast för att göra ”sammällsnytta”. Sådana paralleller skulle kunna ha dragits om frågeställningen istället exempelvis varit ”Kan stadsodling vara ett stöd för *integrationen* av nyanlända?”. Jag anser att det är viktigare att utgå från huruvida stadsodling kan vara ett stöd för *nyanlända* på olika sätt, istället för att fokus ligger på hur det kan vara ett stöd för *integrationen*. Även aspekter som att den nyanlände ska trivas, känna sig trygg, få landa och växa med en verksamhet är viktiga. I samband med integrationsfrågor har detta framkommit i resultatet. Andra fysiska och psykiska hälsofrämjande aspekter av stadsodling var något som, utifrån metoderna, inte kunde studeras vidare. Det har däremot studerats i tidigare forskning vilket även skulle kunna appliceras även på målgruppen nyanlända i Malmö.

Med begreppet integration menas i den här uppsatsen den ”process som leder till att skilda enheter förenas, även resultatet av en sådan process” (Nationalencyklopedin, 2016-03-22). De skilda enheterna är här människor med olika bakgrund som möts och avgränsningen innebär här en undersökning av de samspel som observerats och de upplevelser som observerade personer uttryckt.

Geografiskt område: *Enskifteshagen* i Malmö.

Fallstudien av Odlingsnätverket Seved har utförts på en av två odlingsplatser som nätverket ansvarar för. Avgränsningen att utföra fallstudien på en av de två platserna beror på odlingsdeltagarna. I Enskifteshagen där observationer och intervjuer genomförts odlar fler etniskt svenskar (än på Seved) och ett fåtal nysvenska personer vilket var intressant då bland annat möjligheter till integration och social hållbarhet studerades. Ifall fler jämförelser odlingsplatserna emellan hade varit nödvändiga för besvarandet av frågeställning, så hade fallstudien genomförts på båda platser.

Reflektioner kring metod

Vid intervju med de nysvenska personerna under deltagande observationer gick jag från en dold till öppen forskarroll i och med att det av etiska skäl avslöjades vad undersökningen handlade om. Då personerna gått med på att vara med på intervjuer och samtal under odlandet kunde mer precisa och,

för studien, relevanta frågor ställas. Även efter intervjuerna gav de nysvenska personerna sitt godkännande om att vara med i undersökningen och vad som sagts.

Vetenskapsrådet skriver i *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning* (2002) om *informationskravet* att förklara forskningens metod och syfte. Det gjordes under början av samtal med en av de nysvenska odlarna. Under den riktat öppna intervjun som följde efter detta samtal hade jag däremot en öppen forskarroll. Informationen som framkommit innan detta, under ”dold” forskarroll, var den nysvenska odlarens historia och inget som påverkade resultatet. Det var heller ingen känslig information som framkom. Däremot så ser jag en risk med att byta från dold till öppen forskarroll under samma situation. Risken finns att intervjupersoner blir överrumplade och svarar felaktigt. I detta fall frågade jag efter odlingstillfället då jag intervjuade de nysvenska odlarna om jag kunde använda intervjuerna och det vi pratat om i uppsatsen och de gav sitt godkännande. Min analys är att intervjupersonerna svarat tillförlitligt trots övergången från ovetandes om undersökningen till upplysta och deltagande i intervjusituation då det var en tydlig uppdelning från samtal under odling till intervjusituation där precisa frågor ställdes.

Bakgrund

Tim Delshammar skriver i *Stadsodling – Reflektioner och perspektiv från SLU Alnarp* (2012) om den amerikanske stadsvetaren Putnams (1993) termer ”bonding” och ”bridging”. Bridging handlar om att stärka banden *mellan* grupper, och bonding om att stärka banden *inom* gruppen.

Delshammar skriver om hur vi idag fokuserar mer på ”bridging” när det talas om hållbar stadsutveckling och social hållbarhet och påpekar även att de förhoppningar om stadsodlingens effekter i detta avseende inte är desamma som stadsodlingen faktiskt har och att det är viktigt att kritiskt granska dessa (Delshammar, 2012). Det gör även Delshammar i sin rapport *Urban odling i Malmö* (2011) där han diskuterar begreppet urban odling utifrån regeringsuppdraget för den statliga Delegationen för hållbara städers sätt att definiera hållbar stadsutveckling.

”Delegationen har verkat för en hållbar utveckling av städer, tätorter och bostadsområden. Delegationen stimulerar arbetet för långsiktigt, välfungerande och attraktiva stadsmiljöer där hög livskvalitet går hand i hand med förbättrad miljö, ekonomisk tillväxt, social sammanhållning och minimerad klimatpåverkan.”

(Hållbara Städer, 2016-04-07)

I granskandet av stadsodlingens effekter menar Delshammar att kollektiv stadsodling inte kan bidra med någon större mängd mat men däremot påverka människors vardag och även hjälpa till att sprida kunskap och en medvetenhet på området. Vidare menar Delshammar att olika former av odling såsom bäddodling och växthusodling på institutioner som skolor och vårdboenden är en viktig resurs för att skapa kollektiv odling som verkar för social hållbarhet. Delshammar menar även att kollektiv odling kan bidra till att skapa liv på annars öde platser i staden. (Delshammar, 2011)

Delegationens arbete med den sociala sammanhållningen gör begreppet integration i sammanhanget intressant och öppet för diskussion. Det gör exempelvis Josef Sjöberg i sitt examensarbete *Om mötandet: till en typologi över urbana mötesplatser – fallet stadsodling i Rosengård*. (2012) där han utreder vilka olika slags mötesplatser och möten som kan uppstå i samband med stadsodling. Sjöberg analyserar både förutsättningar, nyanser och effekter av mötande för att påvisa ett behov av en så nyanserad bild av mötesplatser som möjligt. Särskilt de som, ur stadsplaneringsperspektiv, har som syfte att stärka den sociala hållbarheten såsom stadsodlingar ofta har.

Varför stadsodling?

I Sverige har vi stadsodlat länge och på olika sätt. I städer grundade före 1850 fanns odlingsmark integrerad i staden eller strax utanför. Marken var donerad av staten och utifrån växande behov kunde staden köpa marken för att göra den tillgänglig som ”stadsjord” för alla stadens borgare (Björklund, 2010). De första koloniträdgårdarna i Sverige stod klara för invånare i Malmö stad den 1 april 1895. Området som var beläget runt Pildammen i Malmö kom att innehålla 68 odlingslotter vilka kunde erbjudas till individuella odlare och år 1910 stod föreningen för cirka 430 koloniträdgårdar. Under denna tid kom även ”Malmö Förskönings och Planteringsförening” till som kom att räknas till de tidiga kolonirörelserna. (Malmö Förskönings och Planteringsförening, 2015-04-21).

Kolonirörelsen arbetade för de familjer som hade mindre tillgångar. Målet var att arbeta för dessa familjers ekonomiska hållbarhet samt ökade levnadsstandard. Ett annat mål var den sociala hållbarheten som odlingen bidrog till genom att stärka banden inom familjen i form av glädje, trivsamhet och gemensamt arbete som omväxling till ett mer uppdelat arbete (Lindhagen, 1916).

Lindhagen skriver om att det var känt att koloniträdgården hade ett upplyftande inflytande för sinnet och om koloniträdgården som en möjlighet till en hälsosam livsstil för både kropp och själ. Koloniträdgården sågs även som en räddning från sysslolöshet vid arbetslöshet (Lindhagen, 1916). Även Tim Delshammar et. al. skriver om detta i rapportserien *Stadsodling – Reflektioner och perspektiv från SLU Alnarp* (2012) som behandlar många ingångar inom ämnet stadsodling. Intresset för stadsodling har på senare år ökat, främst bland unga människor, och värdena är många (Delshammar et. al., 2012). Enligt Gatukontoret i Malmö kan det bland annat bidra till ökad social gemenskap, ett upprätthållande av odlingskunskap, välbefinnande och en känsla av medborgarinflytande av stadsrummets användning (Program för odling på allmän plats, Gatukontoret Malmö, 2014). Även intresset för stadsodlingens roll att öka den sociala hållbarheten har förändrats från att främst fokusera på det sociala inom familjen till att handla om de bryggor som slås *mellan* olika grupper i samhället (Delshammar, 2012).

Delshammar skriver vidare om nya former av stadsodling i Sverige. Idag finns det många urbana odlingsprojekt med olika inriktningar och syften. Vissa fokuserar på att få till ett attraktivare bostadsområde, vissa på ekonomisk hållbarhet, vissa på att sprida odlingskunskap och vissa på att skapa möten mellan människor med olika kultur, religion eller bakgrund. Projekten syftar även till att skapa en meningsfull sysselsättning för de som deltar och vissa stadsodlingar fungerar som en förening mellan tidigare segregerade bostadsområden (Delshammar, 2011).

Idag kan en stadsodling innebära allt från en villaträdgård, odling av kryddor och sallad på en lägenhetsbalkong till en odlingslott i utkanten av staden. Det finns alltså flera sätt att bedriva stadsodling och med många olika syften. Stadsodling kan ske enskilt eller i grupp. Vid odling tillsammans med andra skapas mötesplatser som öppnar upp för möjligheten för olika människor att förenas gränsöverskridande kring gemensamma mål. Växa & Gro är en metodbok som utgår från ett stadsodlingsprojekt med syftet att stärka delaktighet och demokrati bland barn och unga. I denna metodbok kan en även läsa om hur stadsodling kan ha hälsofrämjande effekter och terapeutisk inverkan. (Växa & Gro, 2016-05-02)

Odlingsnätverket Seved

Från stadsodlingens ursprung med kolonirörelsen via det ökade intresset för social hållbarhet hittar vi idag Odlingsnätverket Seved. Historien kring odlingsnätverket börjar i det projekt som kallades *Barn i Stan* i området Seved i södra Sofielund i Malmö. Projektet använde odling som metod för att främja möten och skulle verka för att sätta igång en gränsöverskridande dialog mellan olika åldrar och kulturer. Ett oanvänt område gjordes om till en odlingsyta där alla i området kunde delta på lika villkor och utbyta kunskap och erfarenheter med varandra. *Barn i stan* avslutades i april år 2011 och ur detta började två initiativ formas. Det ena var företaget *Odla i stan* och det andra var den ideella föreningen *Odlingsnätverket Seved*. Engagemanget till dessa initiativ började då boende i området kring Seved börjat visa intresse för odlingarna i projektet *Barn i Stan* och undrade om det var möjligt att odla även i anslutning till de egna fastigheterna (Odlingsnätverket Seved, 2016-04-28).

Odlingsnätverket Seved använder sig av en modell som innebär att ägarna till fastigheterna upplåter mark åt boende samt tillhandahåller redskap, bevattningsmöjligheter, pallkragar och jord. De som odlar står själva för plantor och fröer. Och det är även här Odlingsnätverket Seved kommer in med samordning av odlingsträffar, inspiration, stöttning och kunskap om ekologisk odling och hjälper de boende att sätta igång. Enligt Odlingsnätverket Seved medför detta kunskapsutbyte och möjligheter för relationer att skapas, som även är något som beskriver begreppet socio-ekologisk odling (Odlingsnätverket Seved, 2016-04-28).

Under den semistrukturerade intervjun berättade stadsodlingskoordinatören för Odlingsnätverket

Seved, att syftet med föreningen är att jobba för social och ekologisk hållbarhet samt vara gränsöverskridande genom att jobba för integration. De jobbar även för en ekonomisk hållbarhet genom att inte resursslösa och använda sig utav hållbara transporter. Det visar sig både rent praktiskt med vilka material de väljer, men också med vilka workshops eller event som de väljer att delta på och visa upp sig i.

Integration och integrationsprojekt

Integration är ett komplext begrepp med många betydelser. Enligt Nationalencyklopedin kan integration/integrering definieras som ”process som leder till att skilda enheter förenas, även resultatet av en sådan process” (Nationalencyklopedin, 2016-03-22). Termen integration kommer från ordet *integer* som betyder oskadd, hel eller oförminskad. Det kommer även från verbet *integrare* som betyder fullborda och fullständiggöra samt verbet *integratio* som betyder återupprättande av ett tidigare fullkomligt tillstånd och förnyelse. Det här menar Jensen & Ouis (2014) kan ses som motsatsen till att skilja befolkningsgrupper åt, nämligen segregation.

Josef Sjöberg tar i sitt examensarbete *Om mötandet: till en typologi över urbana mötesplatser – fallet stadsodling i Rosengård* (2012) upp hur integration inte nödvändigtvis behöver innebära ett möte mellan människor med olika etnicitet utan kan även ha med andra gemensamhets- eller identitetsgrundande faktorer att göra. Det kan handla om ålder, kön eller klass och är en viktig aspekt att ha med i arbeten med social hållbarhet och integration (Malmö Stad, 2015).

I boken *Det gröna finrummet* skriver Ebba Lisberg Jensen och Pernilla Ouis (2014) om ”naturumgängets urbanisering” där de pekar på nya sätt vi förhåller oss till naturen i och med den pågående urbaniseringen och de kulturmöten som migrationen för med sig (Jensen & Ouis, 2014). I ett kapitel i boken skriver de om målen för integrationspolitik så som regeringen den 11 september 1997 angav i en proposition till riksdagen. Där angavs att målen skulle vara:

”... lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund, en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund, samt en samhällsutveckling som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.” (Jensen & Ouis, 2014).

Malmö Stad kom år 2015 ut med en hållbarhetsrapport som syftar till att knyta samman olika hållbarhetsdimensioner för att se vart de samverkar, motsätter sig och förstärker varandra. Den syftar även till att visa utvecklingen av de hållbarhetsarbeten som drivs samt vara ett underlag till planering och prioritering av arbetena. I den kan en läsa om arbeten för gemenskap och sammanhållning. Rapporten visar upp ett nuläge av skillnader i nivå av kollektiv styrka i olika områden med stark koppling till områdets socioekonomiska nivå samt problemlinjen. Den tar upp boendestabilitet, utsatthet, fattigdom samt utländsk bakgrund som faktorer som grund för variationen i kollektiv styrka. I de områden där många personer med utländsk bakgrund bor pekar rapporten på sämre förutsättningar för att bygga upp ett socialt kapital på grund av kulturskillnader och språkliga skillnader. Enligt rapporten ligger detta till grund för en lägre kollektiv styrka i dessa områden. Hållbarhetsrapporten behandlar både arbeten på miljöområdet och arbeten med den sociala hållbarheten såsom Kommissionen för ett socialt hållbart Malmö, även kallad Malmökommissionen. (Malmö Stad, 2015)

Malmökommissionen

Kommunstyrelsen i Malmö tog år 2010 ett beslut om att tillsätta en kommission som arbetade för

ett Malmö med social hållbar utveckling. Det här gjordes i en förhoppning om att de minska hälsoskillnader som studerats mellan olika grupper i staden (Malmö Stad, 2014-05-05). Denna kommission, som kom att kallas Malmökommissionen, satte igång sitt arbete för ett socialt hållbart Malmö och lämnade i mars 2013 in en slutrapport till kommunstyrelsen med 74 åtgärdsförslag för en utveckling med social hållbarhet (Malmö Kommun, 2016-03-22). Här presenteras många olika projekt för social hållbarhet i Malmö stad inom olika områden. Bland de processer som startats i samband med Malmökommissionens rapport ligger fokus främst på att invånarna i Malmö ska kunna försörja sig, klara av skolgång och få bra boendesituation (Malmö Stad, 2014-05-05).

Hur har då detta arbete med social hållbarhet fortsatt och vad finns det för möjligheter för stadsodling att fungera som integrationsprojekt?

Etableringsreformen

På Arbetsförmedlingens hemsida kan en läsa om hur lagen om etableringsinsatser trädde i kraft den 1 december 2010. Det infördes även en ny reform, etableringsreformen, som syftade till att underlätta för personer som kommer till Sverige att snabbt lära sig svenska, klara sin försörjning och komma ut i arbete. Detta samordnade ansvar ligger idag alltså hos Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen samverkar även i uppdraget med kommuner, länsstyrelsen, Migrationsverket och Försäkringskassan. Kommunen ansvarar för frågor gällande mottagande, undervisning i svenska, bostadsförsörjning, samhällsorientering och annan vuxenutbildning, skola, barnomsorg samt insatser inom det sociala området. (Arbetsförmedlingen 2016-05-05)

Enligt hållbarhetsrapporten som Malmö Stad kom ut med år 2015 finns det anledningar att utveckla nätverk som kan stödja människor med olika bakgrund i områden med låg kollektiv styrka. Stadsodlingsnätverk kan vara sådana nätverk och något som det redan satsats på i Malmö. Bör det satsas på detta även i områden mellan områden med olika grad av kollektiv styrka för integrationsarbete och arbeten för social hållbarhet? Skulle Odlingarnätverket Seveds odlingar i Enskifteshagen kunna vara en plats för en sådan satsning? Och skulle det i så fall kunna vara ett stöd för nyanlända personer i deras integrationsprocess?

RESULTAT och DISKUSSION

Enskifteshagen, bild: Karin Hjalmarsson

ODLINGSPLATSERNAS BETYDELSE

Under den semistrukturerade intervjun berättar stadsodlingskoordinatören att det på båda platser deltar människor från alla möjliga kulturer och bakgrunder. Odlingsdeltagarna speglar vilka som bor i områdena och de intervjuade nysvenska odlarna är i nuläget med på båda odlingsplatserna och delar odlingslott med andra. Under flertalet observationstillfällen i Enskifteshagen kom en blandning av människor från olika samhällsgrupper och med olika bakgrund för att delta i odlingarna. Möjligheter att knyta sociala kontakter med människor från olika samhällsgrupper och med olika bakgrund visade sig finnas på denna plats.

Enligt Delshammar (2012) är detta en form av ”bridging” som kan stärka banden mellan olika grupper i samhället. Enligt Delshammar är det viktigt att studera och kritiskt granska effekterna då det ofta tas upp som en lösning på hållbarhetsfrågor vid stadsutveckling. En kritisk granskning till trots visade observationerna och intervjuerna en tydlig effekt av möten med *förståelse, respekt och relationsskapande* under stadsodling i Enskifteshagen. Blandningen av personer från olika samhällsgrupper på denna plats ger en förutsättning för att integrationsarbeten skulle kunna fungera väl och, med hjälp av koordinatörerna, som ett stöd för de människor som kommer nya till Sverige på olika sätt.

Vid jämförelser med de mål för integrationspolitiken som regeringen angav i propositionen till riksdagen 1997 så ses en tydlig likhet i det att ”*en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund*” (Jensen & Ouis, 2014) skapas här. Den dåvarande regeringen tog även upp en *ömsesidig respekt och tolerans* som ett mål med integrationspolitiken (Jensen & Ouis, 2014). Under

de deltagande observationerna i Enskifteshagen har detta blivit tydligt att samtal och möten i ett gemensamt arbete bidragit till *förståelse och ömsesidig respekt* odlarna emellan. Det kan vara ett stöd för de nysvenska odlarna i deras integrationsprocess på det sätt att de får möjlighet att enkelt interagera med personer från olika grupper i samhället.

ODLINGSNÄTVERKET IDAG

Stadsodlingskoordinator på Odlingsnätverket Seved menar att arbetet har förändrats och utvecklats över tid då de hela tiden utvecklar sina verksamheter och får mer att göra. I takt med att de växer som förening så har de bland annat fått etablerade samarbeten med till exempelvis förskolor och skolor, och letar efter initiativ där de kan jobba mer socialt förebyggande med integration. Idag innebär arbetet med social hållbarhet exempelvis anordning av aktiviteter där medlemmars och grupper i samhällets olika intressen försöker nås. Även aktiviteter där dessa intressen kan tangera anordnas där de exempelvis visat stadsodlingsfilmer på Skånes konstförening och bjudit in en konstnär till odlingarna för att göra ett konstarbete om och i nätverket.

Viljan att arbeta med social hållbarhet och integration är en förutsättning för att nyanlända personer i Malmö skulle kunna ha stöd av att gå med i ett stadsodlingsnätverk, då en sådan utveckling av nätverket skulle kunna bli verklighet. Det faktum att nätverket tar hänsyn till odlarnas intressen och försöker få ihop en blandad skara människor som möts är en förutsättning för att nyanlända odlare skulle känna sig inkluderade och bemötta i det som intresserar och känns viktigt för dem.

Under de riktat öppna intervjuerna med de nysvenska odlingsdeltagarna under pågående odling kom detta fram då odlingsdeltagarna uttryckte intresse av att dels lära sig odla och dels utvecklas i det svenska språket.

”På språkcafé är de väldigt hjälpsamma och man får en som sitter ner med en och lär svenska. Det är jättebra. Men här på odlingarna så är det mer ”riktiga livet” och man får prata i situationer som uppstår i arbetet och med olika folk.”

- Nysvensk odlingsdeltagare

INTEGRATION OCH SOCIAL HÅLLBARHET

Stadsodlingskoordinator Maria anser att det bästa med arbetet med odlingsnätverket är *relationskapandet*. Hon ser den socialt hållbara delen som den mest givande delen av arbetet.

”Den riktiga betalningen är att se folk som finner varandra och se en brokig skara människor som står och skojar tillsammans.”

- Stadsodlingskoordinator

Vad odlingsdeltagarna får ut av att vara med ser Maria är väldigt olika men för vissa verkar det vara den sociala aspekten som är viktigast då odlingen i sig verkar vara en ”cover-up”. Hon tar även upp att den sociala aspekten är olika viktig för olika personer.

”Någon som är gammal till exempel som inte har så stort socialt nätverk kanske den är livsviktig för. Det har absolut ett väldigt stort värde att folk känner att de har ett sammanhang. Att de har minst en aktivitet att gå till varje vecka och odlingskompisar.”

- Stadsodlingskoordinator

Stadsodlingskoordinator Maria Persson, bild: Karin Hjalmarsson

Precis som Lindhagen (1916) för hundra år sedan skrev om koloniträdgårdarna som en räddning från sysslolöshet under arbetslöshet tycker jag mig i dagens samhälle se stadsodlingarna som en utav flera möjliga räddningar för de människor som lever ensamma och isolerade i staden och för de som behöver en gemenskap och tillhörighet i ett nytt land.

Maria tar även upp hur det i odlingsnätverket är med många som tidigare odlat i sina hemländer och kommer med odlingskunskap. Frågor om vilka frön som går att odla i Sverige möts med ett intresse om hur det brukade gå till och vad som odlades i dessa personers hemländer. Så som Gatukontoret i Malmö konstaterar i programmet för odling på allmän plats (2014), att stadsodling leder till *ökad social gemenskap och ett upprätthållande av odlingskunskap*, visar detta hur det gemensamma odlingsintresset för människor samman. Det visar också att stadsodling kan fungera som ett stöd för nyanlända människor i det sociala sammanhanget, vilket är en del i integrationsprocessen.

Under den riktade intervjun uttryckte en av de nysvenska odlingsdeltagarna att folk i odlingsnätverket är *vänligt bemötande* och har *respekt* för varandra. Även en *hjälpksamhet* och *positivitet* sågs som anledningar till varför han tyckte om att vara med. Den största anledningen låg däremot i möjligheten att få *prata svenska* och han uttryckte tankar om att alla som är nya i Sverige borde vara med i ett nätverk som Odlingsnätverket Seved. Anledningen till detta var att han kände att han fick *träffa olika folk, lära sig svenska* snabbare och få fler *sociala kontakter* med olika människor. Han fortsätter fundera över varför han är med och uttrycker att:

”Avståndet mellan svenskar som bott här hela sina liv och vi som kommer nya kan vara väldigt långt. Det blir på ett sätt närmre genom odlingen. Att vi förstår varandra och får kontakt. Det är en förmån att få vara med här. Det ger en snabbare process i integrationen.”

Även under intervjun med den andra nysvenska odlingsdeltagaren framkom det att den främsta anledningen till deltagande var att *få träffa många olika människor, prata svenska och lära sig om odling*.

Det citat från Anna-Maria Pálsdóttir som inledningsvis presenterats om hur den symboliska kopplingen mellan det egna livet och odlandet (2012) visar sig i denna undersökning alltså inte vara något som har kunnat kopplas till de nysvenska stadsodlarnas egna upplevelser av stadsodling då ingen tagit upp just detta som en aspekt. Utifrån observationer och intervjuer handlar mer om en plattform för möten och hur ett gemensamt arbete med just stadsodling har visat sig vara en bra metod för integration och social hållbarhet i staden.

Stadsodlingskoordinatorm tar upp att det är många föräldrar som vill introducera sina barn för odlingen och berättar om ett exempel med en tioåring på Seved. Pojken har tjatat till sig en egen odlingslott och odlingslåda trots att hans föräldrar inte är med och odlar med nätverket. Odlingsnätverket tar kollektivt hand om den lilla odlaren och det är det gemensamma intresset som fört dem samman.

Det är ett tydligt exempel på hur personer kan ha stöd av att gå med i ett odlingsnätverk genom att känna *tillit*. Maria ser även att fördelen för nyanlända personer i Malmö att gå med i ett odlingsnätverk som deras skulle kunna vara att de kommer in i en *gemenskap* ganska fort. Det gör att inklussningen i en grupp i det nya samhället blir kort vilket är en stor fördel för nyanlända personer i deras integrationsprocess.

Seved, bild tillhörande Odlingsnätverket Seved.

Både observationer och intervjuer har visat att koordinatörerna idag ser till att *mottagandet* av nya personer blir bra och att alla är delaktiga. Då nya personer i gruppen inte kan svenska så försöker koordinatörerna förmedla en attityd som visar att det är viktigt att visa att de har tid att förklara. Observationer och intervjuer har även visat att odlingsnätverket arbetar aktivt med att vara *välkomnande* och ha en *öppen inställning* där alla är lika välkomna, oavsett bakgrund och anledning

till varför de är med. Denna *öppenhet och respekt* bygger på en förståelse av människors upplevelser och visar hur bemötandet av nyanlända personer i stadsodlingsnätverket skulle kunna se ut.

Vem man än är, så är man där på sina egna villkor och egna förutsättningar. Språket är kanske ett hinder för en, det sociala är kanske ett hinder för någon annan och någon kanske är där bara för att lära sig odla. Så alla kompletterar varandra i gruppen. Då blir det ofta bra gruppdynamik och man hittar varandra i arbetet.

- Stadsodlingskoordinator

MÖTEN

Stadsodlingskoordinator Maria berättar om vilka möten hon ser äger rum på odlingarna och hur odlingsdeltagarna interagerar med varandra.

”Det kan vara kring en uppgift, t.ex. om de ska rensa ogräs eller vända på jorden i ett land och står och pratar kring uppgiften ”Vart ska vi lägga den här extrajorden?” eller ”Ska vi gräva en gång där?” Eller så står de och snackar om världsliga ting.”

- Stadsodlingskoordinator

Enskifteshagen, bild: Karin Hjalmarsson

Intervjuer och observationer har visat att nätverket skapar förutsättningar för att odlingsdeltagarna ska kunna interagera med varandra. Exempelvis ser koordinatörerna till att odlingarna är tillgängliga och att det hela tiden finns redskap. Andra exempel, som framkommer i intervju med koordinatörerna, är bevakningsschema där de kan para ihop olika odlare som då kommunicerar, grupper på internet där odlarna kan kommunicera och tilldelning av ansvarsuppgifter. Hon ser att odlarna möts kring en uppgift på ett väldigt avdramatiserat och enkelt sätt och att *relationer skapas* vid gemensamt arbete. Enligt Maria leder även det till *förtroendebyggande* och till sociala relationer även utanför odlingen. Ett exempel hon tar upp är en äldre dam som fick hjälp med sin mobiltelefon av en yngre odlare. Damen frågade ”Kan inte du komma och hjälpa mig med min telefon?” och de bestämde därefter att personen kom hem till damen och hjälpte henne. Damen kände att hon inte

kunde ringa sina barn eller barnbarn utan vände sig istället till en odlare som hon visste var hjälpsam.

Mötet mellan personer och det gemensamma arbetet under odlingstillfällena verkar alltså bidra till att något uppstår, nämligen *tillit* och *förtroende*. De relationer som skapas och de kontakter som knyts då odlarna kommunicerar med varandra i olika gruppkonstellationer visar att nyanlända personer skulle kunna ha stöd av att gå med i ett stadsodlingsnätverk. Enligt hållbarhetsrapporten och utvärderingen av låg respektive hög kollektiv styrka i olika områden i staden (Malmö Stad, 2015) ger detta även förutsättningar för att stärka den kollektiva styrkan och på så sätt vara ett större stöd för nyanlända personer i Malmö i en integrationsprocess.

STÖD FÖR NYANLÄNDA

Vad finns det då i nuläget för stöd att erbjuda nyanlända som går med i Odlingsnätverket Seved? Och hur skulle detta stöd kunna utvecklas?

Under intervju med de nysvenska odlarna framkom det att de lär sig svenska genom att prata med alla möjliga under och utanför odlingsträffarna. De berättar att de lärt sig svenska snabbare än andra som kommit nya till Sverige och att de fått många nya kontakter genom odlingsnätverket. De visar en stolthet över att vara med i odlingsnätverket och även den odlingskunskap de besitter trots att de inte odlat innan de började i odlingsnätverket.

Deltagande observationer och de riktat öppna intervjuerna med de nysvenska personerna har visat att relationer lätt skapas på denna plats mellan de som deltar. Även *användning och utveckling av svenska språket* och *kunskap om odling* som kan användas även inom andra områden och arbeten i framtiden är exempel på stöd som i nuläget skulle kunna erbjudas nyanlända.

Stadsodlingskoordinator Maria tar upp vad hon tror odlingsnätverket betytt för de nysvenska odlarna. Förutom språkanvändning och kontakt med folk som pratar svenska, tar hon upp *sammanhang, tillhörighet och identitetsskapande* som främsta anledningar. Hon ser en tillhörighet i att de kan säga ”Nu när jag är här i Malmö så sysslar jag med detta. Jag går inte bara på sfi och jag är inte bara en person som precis har kommit hit, utan jag har också den här tillhörigheten.” Efter de pratar väldigt mycket om nätverket märker Maria detta. Under året som gått har de även blivit tilldelade en mer självklar roll eftersom de är där väldigt mycket och Maria ser att de *känner sig hemma* på platserna och i nätverket. Enligt Maria har nätverket hjälpt dem att bredda sina sociala nätverk och skapa relationer både under och utanför odlingstillfällena.

”Det blir ett sammanhang för dem, som för många andra, men det kanske känns extra viktigt att ha om man är helt ny på ett ställe. Det blir ett avdramatiserat sätt att skapa nya kontakter och umgås med folk med. Att kunna säga ”Häng med, jag är med i ett odlingsnätverk!”

- Stadsodlingskoordinator

Tryggheten och *tilliten* som uppkommer inom odlingsnätverket med att kunna vara öppen och dela med sig av sina livserfarenheter skulle kunna vara ett stort stöd för nyanlända personer som går med i ett stadsodlingsnätverk. Även *tillhörigheten* är en viktig del i det stöd som odlingsnätverket kan erbjuda. Det kan även kopplas till de mål med integrationspolitiken som regeringen satte upp år 1997 med

”... lika rättigheter och möjligheter för alla oavsett etnisk och kulturell bakgrund, en samhällsgemenskap med samhällets mångfald som grund, samt en samhällsutveckling

som kännetecknas av ömsesidig respekt och tolerans och som alla oavsett bakgrund skall vara delaktiga i och medansvariga för.” (Jensen & Ouis, 2014).

Termen integration härstammar från ordet *integer* som betyder bland annat oförminskad. Människor som har svårt att komma in i ett nytt samhälle eller inte känner sig delaktiga i något sammanhang i detta skulle rimligtvis uppleva sig förminskade eller osynliggjorda. Odlingsnätverket Seved kan i det avseendet fungera som ett stöd för de nyanlända människor i Malmö som eventuellt upplever detta.

UTVECKLING AV ODLINGSNÄTVERKET

Enligt stadsodlingskoordinator Maria skulle nyanlända personer redan idag kunna ha nytta av att gå med i ett stadsodlingsnätverk eftersom det är en gemenskap som är väldigt välkomnande där relationer lätt skapas i ett gemensamt arbete, vilket kan vara svårare i andra sammanhang. Det sker en automatisk inslussning i en del av samhället som annars kan vara svår att komma åt. Enligt observationerna stämmer detta bra överens med stadsodlingskoordinatorns argument och stadsodlingsnätverket kan idag absolut fungera som ett stöd för personer som kommer nya till Malmö och Sverige. Hur skulle detta stöd kunna utvecklas och hur skulle nätverket kunna erbjuda detta stöd till fler?

Maria uttrycker förhoppningar om att kunna erbjuda de nysvenska odlarna praktik hos odlingsnätverket parallellt med att de lär sig svenska på SFI (Svenska för invandrare). Hon ser att en sådan praktikplats skulle kunna fördjupa kunskapen de fått ytterligare och de även skulle kunna utveckla fler ansvarsuppgifter som är kopplade till en praktikplats. Maria ser att det skulle kunna ingå i de insatser som kommunen ansvar för inom Etableringsuppdraget som det ser ut idag.

Arbetsförmedlingen, som idag har det samordnade ansvaret för etableringsuppdraget, samverkar även med bland annat kommunen i frågor som gäller mottagande, undervisning i svenska, bostadsförsörjning, samhällsorientering och annan vuxenutbildning, skola, barnomsorg samt insatser inom det sociala området (Arbetsförmedlingen 2016-05-05). Skulle odlingsnätverk som Odlingsnätverket Seved kunna räknas som en *insats inom det sociala området*?

Efter denna studiens resultat är min analys att det skulle kunna göra det och jag ser en möjlighet för nätverket att hävda det med. Vilket även stadsodlingskoordinator gör då hon ser tillströmning av människor med olika bakgrund och åldrar. Hon ser på en framtid där nätverk som odlingsnätverket Seved skulle kunna arbeta i större projekt där gemensamma odlingsytor finns och där man har utbyten med andra föreningar där det finns svensktalande inslag.

”Bara man har intresse av odlingen och tycker det är kul så ser jag jättestor potential för att det skulle kunna vara jätteframgångsrikt som integrationsmetod.”

- Stadsodlingskoordinator

Hon tar upp odlingsnätverkets potential att kunna utveckla många olika delar inom social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet med förutsättning att det finns långsiktig finansiering och samarbetspartners med långsiktiga projekt. I nuläget finns inte det vilket, enligt Maria, skapar en ostabil grund. Hon hoppas på att nätverket ska växa sig så pass starkt att de kan anställa fler och bli ett fast inslag i stadsbilden där nätverket finns som en del av områdets sociala nätverk. Hon tror att ju mer stabilt nätverket är, desto lättare är det att engagera sig som odlare då ens engagemang är i trygga händer. Odlingsnätverkets ekonomi blir i den här studien av värde för att avgöra huruvida nyanlända personer i Malmö kan ha stöd av att gå med. Nya samarbetsprojekt med och långsiktig finansiering av Odlingsnätverket Seved skulle i förlängningen kunna vara ett stöd för nyanlända

människor i Malmö i deras integrationsprocess.

SLUTSATSER

Kan stadsodling vara ett stöd för nyanlända i deras integrationsprocess?

Utifrån deltagande observationer och intervjuer med stadsodlingskoordinator samt nysvenska odlingsdeltagare har denna studie visat att stadsodlingsnätverket kan vara ett stöd för nyanlända i deras integrationsprocess. Utifrån analysmetoden listas nedan de dragna slutsatser för vilka de olika teman av stöd som definierats.

Förståelse, respekt och relationsskapande

Genom samtal och möten under gemensamt arbete med stadsodling i Enskifteshagen har deltagarna utvecklat förståelse, ömsesidig respekt och relationer. Studien har visat att det på denna plats finns möjlighet att enkelt interagera med personer från olika grupper i samhället vilket ger en förutsättning för att integrationsarbeten skulle kunna fungera väl här. Odlingsnätverket Seved är ett stöd för de nysvenska odlarna i deras integrationsprocess, och skulle därför även kunna vara ett stöd för nyanlända personer med odlingsintresse i Malmö.

Gemenskap och tillhörighet

Precis som Lindhagen (1916) för hundra år sedan skrev om koloniträdgårdarna som en räddning från sysslolöshet under arbetslöshet, kan stadsodlingarna i dagens samhälle ses som ett stöd för de som behöver en gemenskap och tillhörighet i ett nytt land. Nätverket tar hänsyn till odlarnas intressen och försöker få ihop en blandad skara människor som möts. Det ger en förutsättning för att nya personer, i Sverige och i nätverket, skulle känna sig inkluderade och bemötta i det som intresserar och känns viktigt för dem. De som jobbar med nätverket ser till att alla är med och att mottagandet blir bra, vilket bidrar till att odlingsdeltagarna fort kommer in i en gemenskap. Alla är lika välkomna, oavsett bakgrund och anledning till varför de är med. Det är något observationerna visat att koordinatorena arbetar aktivt med. Den gemensamma odlingen har visat sig föra människor samman och visar även hur nätverket kan fungera som ett stöd de nyanlända människor i Malmö som behöver ett socialt sammanhang. För de nyanlända människor i Malmö som eventuellt upplever att de har svårt att komma in i samhället eller inte känner sig delaktiga i något sammanhang, skulle Odlingsnätverket Seved kunna fungera som ett stöd. En välkomnande gemenskap gör att kontakter lätt knyts, vilket kan vara svårare i andra sammanhang.

Tillit och förtroende

Intervjuer har visat att det under odling även uppstår tillit och förtroende deltagarna emellan. Relationer skapas och kontakter knyts då odlarna kommunicerar med varandra i olika gruppkonstellationer. Den tillit och det förtroende som visat sig uppkomma inom odlingsnätverket, med att kunna vara öppen och dela med sig av sina livserfarenheter, är av stor betydelse för det stöd stadsodlingsnätverket kan erbjuda.

Språkanvändning och odlingskunskap

Denna undersökning visar att effekterna av att vara med i ett stadsodlingsnätverk även innefattar möjlighet till användning av och utveckling av svenska språket och att kunskap om odling kan fås och spridas.

Utveckling av nätverket

Ett stadsodlingsnätverk, som Odlingsnätverket Seved, skulle redan idag kunna vara ett stöd för personer som kommer nya till Malmö och Sverige. Nya samarbetsprojekt inom stadsodling med integrationsinriktning, och långsiktig finansiering av stadsodlingsnätverk som Odlingsnätverket Seved, skulle kunna ge framtida och ytterligare möjlighet till stöd för nyanlända i deras integrationsprocess.

AVSLUTANDE DISKUSSION och REFLEKTION

Metoddiskussion:

Inom kvalitativ forskning, liksom inom andra forskningsinriktningar, är det viktigt att kritiskt granska sitt utförande, sina resultat och analyser när det gäller att skapa sig och förmedla en bild av kvaliteten och reliabiliteten av undersökningen. Inom kvantitativ forskning kan detta med fördel göras med olika former av mätningar. En ståndpunkt inom en kvalitativa forskningsstrategin går ut på att man införlivar tillförlitligheten från den kvantitativa forskningen utan att för den sakens skull ändra på begreppen reliabilitet och validitet. Istället läggs mindre vikt vid mätbarheten och en använder exempelvis den *interna validiteten* som en styrka i att avgöra kvaliteten av undersökningen. Särskilt när det gäller etnografiska studier då den långvariga delaktigheten och närvaron i en social grupp tillåter forskaren att sammanställa ett resultat av hög tillförlitlighet och överensstämmande mellan observationer och begrepp (Bryman, 2011). Det är något som talar till fördel för tillförlitligheten av denna fallstudie då jag under en längre tid både närvarat och deltagit på platsen och i den sociala grupp jag observerat och analyserat.

En annan punkt inom tillförlitligheten är den *externa validiteten* som berör huruvida undersökningens resultat kan generaliseras till även andra sociala miljöer och andra situationer. Det här är en punkt som ofta är problematisk för kvalitativa forskare att förhålla sig till då de utgår från fallstudier på specifika platser och urval som är begränsade på olika sätt (Bryman, 2011). Utifrån den externa validiteten hade alltså en liknande undersökning, på en annan plats med andra förutsättningar och andra observerade deltagare, möjligtvis inte gett samma resultat. Det här ser jag kan innebära både fördelar och nackdelar i forskningsområdet och framtida forskning på ämnet. En nackdel är att resultaten inte kan användas för att peka på att stadsodling kan stödja nyanlända personer i deras integrationsprocess mer än på just Odlingsnätverket Seveds odlingar som studerats. Samtidigt kan detta ses som en fördel för just Odlingsnätverket Seved i deras önskemål om att söka ekonomiska bidrag för att kunna utveckla sitt arbete med odlingsnätverket. Dels för att kunna vara ett större stöd till nyanlända personer i Malmö och dels för att kunna erbjuda detta alternativ för fler. Resultatet har visat att Odlingsnätverket Seved kan vara ett stöd för nyanlända i deras integrationsprocess. Därmed inte sagt att alla former av odlingsverksamhet skulle kunna fungera bra som integrationsprojekt. Det ger Odlingsnätverket Seved möjlighet att använda sig av resultaten för att utveckla odlingsnätverket med samarbeten som vänder sig till nyanlända personer i Malmö.

Inom den kvalitativa forskningsinriktningen talas det även om *äkthet* som ett kriterium vid bedömningen av undersökningen. En punkt inom äkthetsbegreppet är den *ontologiska autenticiteten* som innebär ett ifrågasättande av huruvida personer som medverkat i undersökningen fått en bättre förståelse för den sociala miljö de lever i eller för sin sociala situation (Bryman, 2011). Trots att det här är något jag sett uppdragas, som en positiv effekt på själva deltagarna, så är det svårt att säga när och hur denna förståelse ägt rum och om det isåfall påverkat resultatet av observationerna. Undersökningen skulle alltså ha kunnat hjälpt de observerade odlingsdeltagarna till förståelse för sin sociala situation i vilken de integreras. Forskningsresultatet hade kanske inte, utan denna förståelse, påvisat på den höga grad av integration som det gjort.

Utifrån de här kunskaperna och insikterna av *tillförlitlighet* och *äkthet* förstår jag att mina försök att styrka och konfirmera mina resultat innebär att jag utgår ifrån att det inte finns någon objektiv sanning utan att jag istället agerat i god tro. Undersökningen har utgått från hypotesen om att stadsodling skulle kunna vara ett stöd för nyanlända i deras integrationsprocess men utförandet av undersökningen har alltså skett med ett så objektivt utanförperspektiv som möjligt. Detta för att inte medvetet låta den teoretiska inriktningen eller personliga föreställningar påverka resultatet. Exempel på detta är då jag under den semistrukturerade intervjun med stadsodlingskoordinatorn hela tiden ställde och utgick från ovinklade och öppna frågor. Under de riktat öppna intervjuerna med de nysvenska odlarna skedde detta i samma form. Under de deltagande observationerna på

plats är det svårt att avgöra hur mycket detta kan ha påverkat resultatet.

Något som kan ha påverkat resultatet var att den semistrukturerade intervjun med stadsodlingskoordinator Maria Person skedde dagen innan utförandet av de riktat öppna intervjuerna med de nysvenska odlingsdeltagarna. Detta kan ha färgat mig på det sätt att jag trots mig fått reda på hur det stod till redan innan utförandet. Det är svårt att säga om mina personliga upplevelser och analyser hade varit desamma även utan denna intervju färskt i minnet. Hade jag gjort om denna undersökning hade jag bytt plats på intervjuerna och utfört den semistrukturerade intervjun sist för att minimera risken att bli påverkad på detta sätt. Kanske hade inte resultatet påverkats nämnvärt men det faktum att jag inte kan avgöra detta gör det ändå värt att ta upp.

Källkritik:

Den litteratur som använts ser jag som relevant och tillförlitlig för besvarandet av frågeställningen. Däremot hade fler källor insatta i området stadsodling och integration kunnat användas i bakgrundsdelen för att få en bredare förståelse av området och mer nyanserad bild och analys av resultatet. Metoden har varit relevant för att besvara frågeställningen med insikt om resultatets subjektiva egenskaper av personliga upplevelser som kvalitativ forskningsstrategi bygger på.

Framtida aspekter:

Jag tror stadsodling har en ljus framtid i Malmö då intresset ser ut att öka med många nya inriktningar av stadsodlingsprojekt (Delshammar, 2012). Att projektens syften är många och skiljer sig gör att forskningsområdet breddas och utvecklas. Jag tror även på en utveckling och finansiering av stadsodlingsprojekt som integrationsprojekt för nyanlända i Malmö. Denna undersökning har visat på en möjlighet till stöd för denna målgrupp vilket skapar anledning till vidare forskning och igångsättande av sådana initiativ och samarbeten, samt finansiering av sådana.

Referenser

Tryckta källor:

- [Björklund, A (2010) *Historical Urban Agriculture – Food Production and Access to Land in Swedish Towns before 1900*. Stockholm Universitet.
- [Putnam, R. D (1993/2011) *Den fungerande demokratin. Medborgarnas rötter i Italien*. Stockholm: SNS Förlag.
- [Bryman, Alan (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber AB Malmö.
- [Fejes, A & Thornberg, R (red.) (2015) *Handbok i kvalitativ analys* Liber AB Stockholm
- [Lindhagen, A (1916) *Koloniträdgårdar och planterade gårdar*. Stockholm: P.A. Nordstedt & söners förlag.
- [Lantz, A (1993) *Intervjumethodik*. Studentlitteratur Lund.
- [Jensen Lisberg, E & Ouis, P (2014) *Det gröna finrummet*. Carlsson Bokförlag
- [Delshammar, T (2011) *Urban odling i Malmö*. Alnarp: Movium, SLU.
- [Grahn, P, Palsdottir, A-M och Währborg, P (2012) *Long-term follow up of participants in nature-based rehabilitation. Effects on return to work and health care consumption*. A case-control study Manus (pers.kom. Palsdottir, A-M)
- [Palsdottir, A-M (2012) *Stadsodling som terapeutiskt verktyg*. I *Stadsodling – reflektioner och perspektiv från SLU Alnarp*. Delshammar, T (red.) Alnarp, Sweden: (LTJ, LTV) > Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning (f.o.m. 130101), Sveriges lantbruksuniversitet. Landskap trädgård jordbruk: rapportserie; 2012:31 [Rapport]
- [Delshammar, T (2012) *Stadsodling i Sverige*. I *Stadsodling – reflektioner och perspektiv från SLU Alnarp*. Delshammar, T (red.) Alnarp, Sweden: (LTJ, LTV) > Institutionen för landskapsarkitektur, planering och förvaltning (f.o.m. 130101), Sveriges lantbruksuniversitet. Landskap trädgård jordbruk: rapportserie; 2012:31 [Rapport]
- [Josef Sjöberg (2012) *Om mötandet: till en typologi över urbana mötesplatser – fallet stadsodling i Rosengård*. 30hp examensarbete. LTJ-fakulteten, SLU, Alnarp.
- [Malmö Stad (2015) *Hållbarhetsrapport Malmö Stad 2015* sid. 38-40.
- [Gatukontoret Malmö (2014) *Program för odling på allmän plats*.
- [Malmö Stad (2014-03-05) *Så ska arbetet för en socialt hållbar utveckling fortsätta i Malmö*.
- [Vetenskapsrådet (2002) *Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning*.

Elektroniska källor:

- [Arbetsförmedlingen [online] 2016-05-05
<http://www.arbetsformedlingen.se/Om-oss/Var-verksamhet/Etablering-av-nyanlanda/Om-etableringsuppdraget.html>
- [Nationalencyklopedin [online] 2016-03-22
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/l%C3%A5ng/integration>
- [Malmö Kommun [online] 2016-03-22
<http://malmo.se/Kommun--politik/Socialt-hallbart-Malmo/Kommission-for-ett-socialt-hallbart-Malmo.html>
- [Hållbara Städer [online] 2016-04-07
<http://www.hallbarastader.gov.se/Bazment/hallbarastader/sv/uppdraget.aspx>
- [Malmö Förskönings och Planteringsförening [online] 2015-04-21
<http://planteringsforeningen.se/projekt/john-borjessons-ryttarstaty-invigs/?pca=12>
- [Odlingarnätverket Seved [online] 2016-04-28
<http://odlingsnatverket.se/om-oss/>
- [Växa och Gro [online] 2016-05-02
<http://vaxaochgro.se/kapitel/stadsodling/>

Bilaga

Intervjuformulär semistrukturerad intervju med stadsodlingskoordinator för Odlingsnätverket Seved, Maria Persson.

Bakgrundsvariabler:

- [Hur gammal är du?
- [Vad arbetar du med?
- [Vad har du för utbildning?

Intervjufrågor:

1. Hur länge har du arbetat med odlingsnätverket?
2. Hur kom det sig att du började jobba med det?
3. Hur tycker du att ditt arbete har förändrats/utvecklats över den tiden du har jobbat nu?
4. Hur ser uppdelningen ut? Vilka odlar vart och varför?
5. Har folk olika bakgrund på de olika ställena?
6. Vad innebär arbetet för dig?
7. Vad är det bästa med ditt arbete?
8. Vad ser/tror du att odlingsdeltagarna får ut av att vara med?
9. Ser du att odlingsdeltagarna interagerar med varandra?
10. Jobbar du på något sätt aktivt för att få odlingsdeltagarna att interagera med varandra?
11. Vad ser du för mötande odlingsdeltagarna emellan? / Hur möts odlingsdeltagarna?
12. Knyts sociala kontakter under odlingsträffarna?
13. Vad tror du att odlingsnätverket har betytt för de nysvenska odlarna?
14. Vad tror du att odlingsnätverket betyder för de nysvenska odlarna idag, efter ett år?
15. Tror du att nyanlända personer skulle kunna ha nytta av att gå med i ett stadsodlingsnätverk?
16. Tror du det skulle kunna vara som ett komplement till etableringsuppdraget?
17. Hur ser du på odlingsnätverkets framtid?